

A moszkvai értekezlet mérlege

Irta: Pesti György.

A négy nagyhatalom külügyminisztereinek moszkvai ülészaka április 23-án véget ért. Minthogy az értekezlet utóregzése még nem ülték el, a mérleg felállítására nagy nehézségekbe ütközne. Ez a cikk nem is lép fel ezzel az igénnyel. Csúpan az eredményeket kívánja regisztrálni.

A légkör és a tárgykör

A moszkvai értekezlet tárgykörén elsősorban a német kérdés szerepelt. Öt nappal a tárgyalások megnyitása előtt, március 5-én Gromyko szovjet külügyminiszter a Biztonsági Tanácsban nem fogadta el az amerikai atombombajavaslatot. Ez a javaslat az USA számára monopolizálta volna lényegében az atombomba gyártását. A reakciós sajtó féktelen hadjáratot kezdett a Szovjetunió ellen, mellyel nem lehet megegyezni s ezért a moszkvai értekezlet eleve kudarcra van ítélve. Ezzel előkészítették, hogy a Szovjetunióra hárítsák a felelősséget a néhány nap múlva bekövetkező Truman-beszéd békebontó eredményeiért. A Török- és Görögországnak adott kölcsönt azonban a Szovjetunió — állítva az üszítők tervein — izolálta s így sikerült a moszkvai tárgyalásokon eredményeket elérni.

Poroszország felosztása, demilitarizálás, náciitanítás, demokratizálás

A tárgyalás munkarendjének megállapítása után egyhangúlag elfogadták Poroszország felosztását. A demilitarizálás eljárásának fokozását követelte Molotov és Bidault. A nyugati övezet 1554 nagy hadiüzeme közül eddig csak hárommal szereltek le, míg a szovjet övezetben 733 közül 676-ot már leszereltek. Végül abban egyeztek meg: 1947 június 1-re ki kell dolgozni a német hadiipari potenciál teljes felszámolására vonatkozó tervet, mindenféle katonai berendezést 1949 végéig teljesen meg kell semmisíteni, 1947 július 1-ig fel kell oszlatni minden német és Németországban tartózkodó katonai alakulatot. (Andersék, nyilasok, stb.)

A demokratizálást és a náciitanítást együtt tárgyalták. A szovjet küldöttség és a franciák bebizonyították, hogy a náciitanítás a nyugati övezetben megállt. Vezető náciik magas állásokban ülnek. A két küldöttség szerint az állampolgári egyenjogúság nem terjedhet ki a fasisztákra. Végül követelték a demokratikus pártok és szakszervezetek zónaközi egyesítését, a földreformok végrehajtását, a választások rendszerének kidolgozását.

Gazdasági kérdések

A legélesebb vita a gazdasági kérdések körül fejlődött ki. A Szovjetunió hangsúlyozta, hogy a Ruhrvidék iparának angol kézbe vételét, az angol-amerikai zónák egyesítését és a Saarvidék gazdasági elszakítását nem ismeri el. A Szovjetunió ragaszkodik a számára megállapított 10 milliárd dollárhoz, mely kárának 12 százalékát teszi csak ki. Követelte a Ruhrvidéki nehézipar négyhatalmi ellenőrzését. Az angolszászok ezt ellenezték. Bár az angol és amerikai tőkészek közt élénk verseny áll fenn, egyenesen lépnek fel minden ellenőrzési kísérlet ellen.

Németország politikai felépítése

Ebben a kérdésben a nyugati hatalmak — bár eltérő okokból — Németország felosztása mellett foglalt állást. A Szovjetunió kezdettől fogva az egységes Németország mellett volt.

Németország feldarabolása tápot adna a verzionista és imperialista törekvéseknek. A föderalizációs Németország terve pedig a reakció fellegvárában, a neo-hitlerizmus mai szülőföldjén Bajorországban igen népszerű. Megállapodtak a pénzügyi, közlekedési, ipari és kereskedelmi közigazgatási szervek fokozatos felállításában. Molotov azt indítványozta, hogy a jövőbeni német politikai berendezés kérdésének eldöntését a német népre kívánja bízni. A Szovjetunió megsemmisítette a fasizmust, de sem szét darabolni, sem megsemmisíteni nem akarja Németországot.

Határkérdések

Németország keleti határának kérdésében nagy vita fejlődött ki. Az

amerikai külügyminiszter indítványa a postdami megegyezés revíziója lett volna, mely Lengyelország nyugati határait véglegesen meghatározta. A lengyel kormány élesen tiltakozott a határrevízió ellen. Nem tudtak megegyezni a Ruhr- és a Saarvidék kérdésében sem, ahol az angolszászok birtokon belül vannak.

A moszkvai értekezlet mérlege

A konferencián megtárgyalták még az osztrák békeszerződésterveket is. Számos pontban megegyeztek, így a német állampolgárok, a demilitarizálás és demokratizálás kérdésében. Nem tudtak azonban megegyezni a külföldről esetleg vásárolandó fegyverek, valamint a német tulajdoni képező gyárai kérdésében. A Szovjetunió ugyanis nem követel jóvátételt Ausztriától, a német tulajdoni képező

üzemek államosítása azonban a Szovjetnek Németországtól járó jóvátételt érinti.

„Csak az első menet volt...”

A konferencia tehát kevés eredménnyel zárult. Az osztrák békét két hét múlva újra megvitatják Bécsben s a külügyminiszterek baráti hangulatban váltak el. Előreláthatólag novemberben ülnek újra össze Londonban.

Ez az ülészak a német kérdésben csak első menet volt, mint Marshall mondotta. A külügyminiszterek egybehangzó kijelentése szerint remény van a megegyezésre. Ezért a világ békeszerető népei bizalommal és reménykedéssel néznek a jövőbe s remélik, hogy sikerül mindenütt megtörni a békebontó, reakciós erők befolyását.

Igy dolgozik a jugoszláv ifjúság:

Iskolákat épít, csatornákat és országutakat, vasutvonalakat hoz rendbe és közben tanul, oktat, művelődik

Kardos László dr., a Györfly-kollégium igazgatója Jugoszláviából jöve Szegeden beszámolt ottani tapasztalatairól

(Szeged, április 26) Dr. Kardos László, a budapesti Györfly Kollégium igazgatója, aki egyik elindítója és megszervezője volt a népi kollégiumi mozgalomnak, egyhónapos jugoszláviai tartózkodás után pénteken érkezett vissza Magyarországra. Atutazóban Szegeden is töltött néhány órát és ez alkalommal a Mórész Zsigmond népi kollégium ifjúságának számolt be jugoszláviai tapasztalatairól, különösen az ifjúság munkájáról.

Amikor egy évvel ezelőtt Jugoszláviában voltam — mondotta — az ifjúság önkéntes munkával éppen a Bricsko és Banovics közötti vasutvonalat építette. Ezt a 92 kilométeres szakaszt hét hónap alatt készítették el a legtekélyesebben. Most újabb vasutvonal építésén dolgoznak, mégpedig Sarnac és Sarajevo között.

Eddig már 40 ezer önkénti jelentkező dolgozik az április elsején megindult munkában. Rövidesen 180 ezer fiatal vesz majd részt ebben az újabb 250 kilométer hosszú vasutépítésben.

A már munkában álló fiatalok között a görög EPOM-szervezet, a görög partizánfiatalok brigádjai is, valamint a crnagori, vagyis montenegrói fiatalok.

Elmondotta Kardos igazgató, hogy több munkabrigádot látogatott meg és mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták, mert jól emlékeztek még a magyar brigád múlt évi munkájára. Tavaly ugyanis körülbelül 50 tagu magyar brigád is részt vett a vasutépítésben, amit a jugoszláv ifjúság a most megépítésre kerülő Duna-Tisza-csatorna munkálatainál akar majd viszonzani. Nagy elismeréssel nyilatkoztak a magyar brigád munkateljesítményéről és a Belgrádban most megrendezett kiállításban is feltüntették a magyarok jóváértett munkájának eredményét. Ezt a nagy belgrádi ifjúsági kiállítást a háromemeletes palota hatvan nagy termében rendezték meg és el nem muló, pompás dokumentuma a jugoszláv ifjúság múlt évi hősi munkájának.

Iskolák felállításáról, analfabéták oktatásáról, országutak építéséről, csatornák ásásáról, házak építéséről és több más fontos kulturális és egyéb munkáról kaphatunk itt beszámolót. Megérdemelne ez a kiállítás, hogy elhozzák Magyarországra is.

A jelenlegi munkára vonatkozóan megtudtuk, hogy a vasutépítő ifjúság

200—250-es létszámú baraktáborokban lakik. Naponta hat órát dolgoznak, a többi szórakozással és közös tanulással töltik el.

A jugoszláv ifjúság életére jező vonatkozóan egyébként igen érdekes, jellemző példát mondott el dr. Kardos igazgató. Belgrád főtere, a »Terazia« már hosszabb idő óta eléggé rendezetlen, elhanyagolt körülmények között volt. A jugoszláv ifjúság ezért elhatározta, hogy

az idei május elsejére rendbehozza a teret és felvonulásra is alkalmas, csinos főteret képezi ki. Önkéntes rohammunkával hozzáfogtak a tér rendezéséhez és valószággal szétszedték a teret, hogy azután tekeréletesen újépítsék. Háromhetes munkával így vált a belgrádi Terazia Európa egyik legszebb főterévé, amely az idei május elsején már több-ezres tömeg befogadására lesz képes.

Kardos igazgató a Délmagyarország munkatársának külön is kijelentette, mostani tapasztalatai alapján az

az érzése, hogy a jugoszláv ifjúság egy év alatt igen sokat fejlődött és valóra váltotta mindazokat a terveket, fogalmakat, amelyeket a tavalyi májusi 3. kongresszusán a jugoszláv népek megígért.

A magyar fiatalság példát vehet a jugoszláv ifjúságtól — mondotta — minden körülmények között, a munka, a tanulás, az újépítés és az ifjúsági szervezkedés terén is. Példa lehet a magyar ifjúság számára különösen most, amikor a centennáriumi évet komoly munkával akarja a magyar ifjúság megünnepelni. A jugoszláv fiatalok egyébként megígérték, hogy

a 48-as munkaterv megvalósítását segíteni fogják és brigádokat küldenek a Duna-Tisza-csatorna építéséhez is.

Egész Jugoszlávia ma a munka lázában ég és hisszük, hogy ezen keresztül még szorosabb lehet a kapcsolat a két szomszédország ifjúsága és népe között — fejezte be nyilatkozatát dr. Kardos László.

A népjóléti minlszter 80 ezer forintot utalt ki az ujszegedi védőnőképzőiskola rendbehozatalára

Szeptember elsején megkezdí működését az intézet

(Szeged, április 26) Beszámoltunk róla, hogy a felszabadulás óta szünetelő ujszegedi védőnőképző intézet újból megindulása milyen nagyjelentőségű lenne országos viszonylatban is a védőnőképzés szempontjából. Dr. Tariska István népjóléti miniszteri tanácsos már egyízben járt Szegeden, hogy ezt a fontos kérdést itt megbeszélje. Pénteken Bazsyk Renáta, a budapesti országos védőnőképző intézet főnökösszonya járt Szegeden és helyszíni szemlélt tartott az ujszegedi intézet épületében. Az épületet alkalmasnak találta arra, hogy a szükséges javítások megtételével már ebben az évben megkezdjék itt a védőnők képzését. Kijelentette a Délmagyarország munkatársa előtt, hogy

a népjóléti minisztérium erre a célra 80 ezer forintot állított be költségvetésébe és előrelátha-

tóan ezt az összeget még a nyár folyamán ki is utalják.

Ezenkívül kiállításba helyezte, hogy a budapesti védőnőképző intézet hallgatói esetleg már májusban önkéntes újépítési rohammunkával hozzák rendbe a kisebb hiányosságokat. Így azután

a felvételek minden körülmények között augusztus 15-én megkezdődnek és szeptember elsején megkezdődik Ujszegeden a képzés is.

Bazsyk Renáta szegedi tartózkodása alkalmával megbeszélést folytatott dr. Kanyó Béla egyetemi tanárral is, a közegészségügyi intézet vezetőjével, aki az ujszegedi védőnőképző intézet felügyeletét látta eddig el és ezután is tevékenyen bekapcsolódik majd az intézet munkájába.

Vasárnap filmelőadás a Széchenyi Moziban.
délelőtt 11 órakor

Jegyek kaphatók a Szent István és Szikra könyvkereskedésekben, a Délmagyarország kiadóhivatalában és a Széchenyi Mozi pénztáránál.

A teljes bevételt fogadalmi templomunk tornyának kijavítására fordítjuk!